

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3566/2567

บริษัท ก. ลูกหนี้ผู้ร้องขอ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ผู้คัดค้าน บริษัท พ. เจ้าหนี้

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 372, ป.พ.พ. มาตรา 587, ป.พ.พ. มาตรา 602, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/27

ย่อ / หลักกฎหมาย

สัญญาจ้างเหมาบริการผู้โดยสารในห้องรับรองพิเศษ ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ และเอกสารประกอบวัตถุที่ประสงค์ของคู่สัญญาคำนึงถึงความพึงพอใจไม่เฉพาะของผู้ว่าจ้างเท่านั้น แต่รวมถึงความพึงพอใจของผู้โดยสารที่มาใช้บริการด้วย จึงเป็นที่เห็นได้โดยชัดแจ้งว่าสัญญาฉบับนี้เป็นสัญญาให้บริการซึ่งผลสำเร็จของงานที่ผู้รับจ้างโดยพนักงานของตนกระทำไปขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของบุคคลดังกล่าวมาเป็นสำคัญ จึงเข้าลักษณะเป็นสัญญาจ้างทำของเช่นกัน และหากมีกรณีที่สัญญาจ้างเหมาไม่ได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการจ่ายสินจ้างไว้อย่างไร ย่อมนำมาตรา 602 มาปรับใช้กับกรณีพิพาทได้ ในช่วงเวลาระหว่างที่ลูกหนี้ขอให้เจ้าหนี้ระงับการจัดส่งพนักงานมาปฏิบัติหน้าที่ในห้องรับรองพิเศษเนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จนกระทั่งรัฐบาลต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินและมีการสั่งห้ามการเดินทาง ส่งผลโดยตรงให้ไม่มีผู้โดยสารเข้าหรือออก ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ รวมทั้งบรรดาห้องต่าง ๆ ในอาคารที่อยู่ภายในท่าอากาศยานย่อมต้องถูกปิดไปด้วย และไม่มีผู้โดยสารมาใช้บริการที่ห้องรับรองพิเศษ ณ ท่าอากาศยานดังกล่าว เมื่อการปฏิบัติการชำระหนี้ของผู้รับจ้างตามสัญญาจ้างเหมาคือการจัดส่งพนักงานของผู้รับจ้างมาที่ห้องดังกล่าว และพนักงานเหล่านั้นต้องปฏิบัติหน้าที่ภายในห้องนั้นเท่านั้น เช่นนี้การชำระหนี้ของผู้รับจ้างในกรณีนี้จึงไม่อาจเกิดขึ้นได้อย่างแน่แท้ วัตถุแห่งหนี้ในการชำระหนี้ที่ผู้รับจ้างจะต้องกระทำให้แก่ผู้ว่าจ้างจึงตกเป็นพ้นวิสัยตาม ป.พ.พ. มาตรา 372 วรรคหนึ่ง ผู้รับจ้างซึ่งเป็นเจ้าหนี้ในส่วนของสินจ้างที่จะได้รับจากผู้ว่าจ้างจึงไม่มีสิทธิขอรับชำระหนี้สินจ้างที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาระหว่างวันที่ 29 มีนาคม 2563 ถึงวันที่ 15 มิถุนายน 2563 ได้ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/27 วรรคหนึ่ง

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2563 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ และตั้งบริษัท อ. พลอากาศเอกชัยพลกฤษ นายพีระพันธุ์ นายบุญทักษ์ นายปิยสวัสดิ์ นายจักรกฤษณ์ นายชาญศิลป์ เป็นผู้ทำแผน และมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผนฟื้นฟูกิจการเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2564 เจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในมูลหนี้ตามสัญญาจ้างเหมาบริการผู้โดยสารเป็นเงิน 2,873,289.70 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการจนกว่าจะได้รับชำระเสร็จ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้ให้บรรดาเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้ทำแผนตรวจคำขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/29 แล้ว ผู้ทำแผนโต้แย้งว่า หนังสือมอบอำนาจไม่ชอบและยอดเงินต้นที่ขอรับชำระหนี้ไม่ถูกต้อง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สอบสวนแล้วเห็นว่า สัญญาจ้างเหมาบริการผู้โดยสารในห้องรับรองพิเศษมีลักษณะเป็นสัญญาจ้างทำของ สินจ้างจึงพึงใช้ให้เมื่อรับมอบการที่ทำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 602 วรรคหนึ่ง และพึงได้ว่าเจ้าหนี้มีสิทธิได้รับชำระหนี้

สำหรับค่าจ้างบริการประจำเดือนมกราคม 2563 ถึงวันที่ 28 มีนาคม 2563 เป็นเงิน 1,883,200 บาท ส่วนค่าจ้างบริการตั้งแต่วันที่ 29 มีนาคม 2563 ถึงวันที่ 15 มิถุนายน 2563 เจ้าหนี้ไม่มีสิทธิได้รับชำระหนี้เพราะไม่มีการส่งพนักงานของเจ้าหนี้เข้าปฏิบัติงานเนื่องจากลูกหนี้หยุดประกอบกิจการชั่วคราวจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และฟังได้ว่าเจ้าหนี้เป็นหนี้ลูกหนี้ในค่าเช่าพื้นที่สำนักงานชั่วคราวประจำเดือนมีนาคม 2563 จำนวน 4,833.48 บาท โดยเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2563 เจ้าหนี้มีหนังสือแจ้งลูกหนี้ขอหักกลบลบหนี้ที่ลูกหนี้เรียกเก็บดังกล่าว จึงให้หักชำระหนี้จากค่าจ้างบริการค้างชำระ แล้วมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้เป็นเงิน 1,828,366.52 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าวนับถัดจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการจนกว่าจะได้รับชำระเสร็จสิ้นตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/32 วรรคสอง (2) ส่วนที่ขอเกินมาให้ยก เจ้าหนี้ยื่นคำร้อง ขอให้แก้ไขคำสั่งของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้เต็มจำนวนตามคำขอรับชำระหนี้ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยื่นคำคัดค้าน ขอให้ยกคำร้อง ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกคำร้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ เจ้าหนี้อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า มีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงิน 1,828,366.52 บาท นับถัดจากวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการเป็นต้นไปถึงวันที่ 10 เมษายน 2564 และอัตราร้อยละ 5 ต่อปี ตั้งแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ อัตราดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 นั้น ถ้ากระทรวงการคลังปรับเปลี่ยนอัตราโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเมื่อใด ก็ให้ปรับเปลี่ยนไปตามนั้น แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี นอกจากนี้ที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำสั่งศาลล้มละลายกลาง ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ เจ้าหนี้ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้แย้งกันในชั้นนี้รับฟังได้เป็นที่ยุติว่า เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2562 เจ้าหนี้กับลูกหนี้ทำสัญญาจ้างเหมาบริการผู้โดยสารในห้องรับรองพิเศษ Singapore Airline Lounge ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยเจ้าหนี้มีหน้าที่จัดหาพนักงานตามจำนวนที่ลูกหนี้กำหนดเพื่อให้บริการผู้โดยสารในห้องรับรองพิเศษมีกำหนด 1 ปี นับแต่วันที่ 16 มิถุนายน 2562 ถึงวันที่ 15 มิถุนายน 2563 เป็นเงินค่าจ้าง 7,200,000 บาท ต่อมาเมื่อเดือนมีนาคม 2563 ลูกหนี้ประสบภาวะวิกฤติจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จนต้องหยุดให้บริการห้องรับรองพิเศษตามสัญญาและแจ้งให้เจ้าหนี้งดส่งพนักงานให้บริการแก่ผู้โดยสารระหว่างวันที่ 29 มีนาคม 2563 ถึงวันที่ 15 มิถุนายน 2563 เมื่อศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เจ้าหนี้จึงยื่นคำขอรับชำระหนี้ค่าจ้างที่ยังไม่ได้รับชำระสำหรับค่าจ้างบริการตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 ถึงวันที่ 15 มิถุนายน 2563 รวม 7 งวด เป็นเงิน 2,873,289.70 บาท แต่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้เพียง 3 งวด อีก 4 งวด ไม่อนุญาตให้ได้รับชำระหนี้ ซึ่งเป็นช่วงเวลา that ลูกหนี้แจ้งให้เจ้าหนี้งดส่งพนักงานให้บริการ รวมเป็นเงิน 990,089.70 บาท ปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของเจ้าหนี้มีว่า เจ้าหนี้มีสิทธิได้รับชำระหนี้ค่าจ้างในช่วงเวลาที่เจ้าหนี้ไม่ได้ส่งพนักงานไปให้บริการผู้โดยสารเนื่องจากลูกหนี้หยุดให้บริการห้องรับรองพิเศษหรือไม่ เห็นว่า ข้อที่เจ้าหนี้กับเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์โต้เถียงกันเป็นสำคัญคือ สัญญาจ้างเหมาบริการผู้โดยสารในห้องรับรองพิเศษ Singapore Airline Lounge ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ บริษัท ก. (ต่อไปเรียกว่า สัญญาจ้างเหมา) เข้าลักษณะเป็นสัญญาจ้างทำของตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 587 หรือไม่ เนื่องจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์วินิจฉัยสัญญาจ้างเหมาว่าเป็นสัญญาจ้างทำของ

ตามกฎหมายดังกล่าว และยกเอามาตรา 602 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า "อันสินจ้างนั้นพึงใช้ให้เมื่อรับมอบการทำ" ขึ้นพิจารณาปรับกับกรณีนี้ เป็นผลให้เจ้าหนี้ไม่มีสิทธิได้รับสินจ้างตามที่ขอรับชำระหนี้ เจ้าหนี้จึงโต้แย้งว่า สัญญาจ้างเหมาเป็นสัญญาบริการประเภทหนึ่งไม่ใช่สัญญาจ้างทำของ ศาลฎีกาตรวจสัญญาจ้างเหมาและเอกสารประกอบคือข้อกำหนดขอบเขตของงานของผู้ว่าจ้าง (ลูกหนี้) แล้ว เห็นวัตถุที่ประสงค์ของคู่สัญญาได้ว่า เนื่องจากผู้ว่าจ้างมีห้องรับรองพิเศษเปิดให้บริการแก่ผู้โดยสารของสายการบินสิงคโปร์แอร์ไลน์ ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ซึ่งมีอาหารของว่าง และเครื่องดื่ม ให้บริการต่อเนื่องตั้งแต่เวลา 6.30 นาฬิกา ถึง 23 นาฬิกา ทุกวัน ในการนี้ผู้ว่าจ้างมิได้นำพนักงานของผู้ว่าจ้างเข้ามาให้บริการแก่ผู้โดยสารในห้องนี้ด้วยตนเอง แต่ได้ดำเนินการจัดจ้างบุคคลภายนอกให้จัดหาพนักงานมาให้บริการแทนผู้ว่าจ้างภายใต้การกำกับควบคุมผ่านข้อสัญญาที่ผูกพันกันไว้ ซึ่งปรากฏว่าผู้รับจ้าง (เจ้าหนี้) ได้รับเลือกให้จัดหาพนักงานของผู้รับจ้าง 26 คน เข้ามาเป็นพนักงานคอยให้บริการแก่ผู้โดยสารในห้องรับรองพิเศษนี้ทุกวัน ทั้งนี้ พนักงานของผู้รับจ้างที่จัดส่งมาทำงานให้บริการแก่ผู้โดยสารภายในห้องนี้ต้องมีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะตรงตามที่ลูกหนี้กำหนดไว้ การประเมินผลการปฏิบัติงานตามสัญญาจ้างเหมาที่มีข้อที่ประเมินความเป็นมิตรและความอบอุ่น (Friendliness and Warmth) ในการปฏิบัติงานของพนักงานที่ผู้รับจ้างส่งมาประจำให้บริการในห้องนี้ด้วย มิใช่เพียงความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม สะอาด และตรงเวลา แสดงว่าสัญญาจ้างเหมานี้คำนึงถึงความพึงพอใจไม่เฉพาะของผู้ว่าจ้างเท่านั้น แต่รวมถึงความพึงพอใจของผู้โดยสารที่มาใช้บริการด้วย เพราะผู้ว่าจ้างยังต้องรับผิดชอบต่อบริษัท ส. อีกด้วย จึงเป็นที่เห็นได้โดยชัดแจ้งว่าสัญญาฉบับนี้เป็นสัญญาให้บริการซึ่งผลสำเร็จของงานที่ผู้รับจ้างโดยพนักงานของตนกระทำไปขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของบุคคลดังกล่าวมาด้วยเป็นสำคัญ เพียงแต่ผลสำเร็จดังกล่าวไม่อาจจับต้องได้หรือมิได้เป็นทรัพย์สินของอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ เมื่อตรวจดูบทบัญญัติมาตรา 587 ถึงมาตรา 607 ว่าด้วยสัญญาจ้างทำของแล้ว ศาลฎีกาเห็นว่า หากข้อตกลงในสัญญาจ้างเหมาไม่มีข้อใดที่จะยกขึ้นปรับใช้กับข้อพิพาทของคู่สัญญาได้ บทบัญญัติดังกล่าวมาตราหนึ่งมาตราใดก็สามารถยกขึ้นปรับใช้กับข้อพิพาทตามสัญญาจ้างเหมานี้ได้ตามแต่กรณี โดยไม่จำกัดว่าสัญญาจ้างทำของตามบรรพ 3 เอกเทศสัญญาแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จะต้องใช้บังคับกับสัญญาที่มุ่งผลสำเร็จของงานเป็นทรัพย์สินของที่จับต้องได้เท่านั้น สัญญาจ้างเหมาจึงเข้าลักษณะกฎหมายเป็นสัญญาจ้างทำของเช่นกัน และหากมีกรณีที่สัญญาจ้างเหมามิได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการจ่ายสินจ้างไว้อย่างไร ย่อมนำมาตรา 602 มาปรับใช้กับกรณีพิพาทได้ อย่างไรก็ตาม แม้สัญญาจ้างเหมาข้อ 2 เรื่องค่าจ้างและการปรับราคาค่าจ้าง และข้อ 8 เรื่องการจ่ายเงินค่าจ้าง กับข้อกำหนดขอบเขตของงานข้อ 6 เรื่องการจ่ายเงินค่าบริการ จะได้กำหนดเงื่อนไข ขั้นตอน วิธีการ และแบบในการขอรับและจ่ายเงินค่าจ้างระหว่างผู้รับจ้างกับผู้ว่าจ้างไว้ แต่ศาลฎีกาเห็นว่า ข้อตกลงดังกล่าวรวมทั้งมาตรา 602 ล้วนเป็นข้อสัญญาและบทกฎหมายที่ใช้เพื่อการจ่ายสินจ้างที่มีหรือไม่มีการทำงานในเวลาหรือสถานการณ์ปกติ แต่เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้และดังที่รับรู้กันทั่วไปว่าในช่วงเวลาระหว่างที่ลูกหนี้ขอให้เจ้าหนี้ระงับการจัดส่งพนักงานมาปฏิบัติหน้าที่ในห้องรับรองพิเศษนั้น เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จนกระทั่งรัฐบาลต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินและมีการสั่งห้ามการเดินทางรวมทั้งการเข้ามาและออกไปนอกราชอาณาจักรทุกช่องทางการขนส่ง ส่งผลโดยตรงให้ไม่มีผู้โดยสารเข้าหรือออก ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ รวมทั้งบรรดาห้องต่าง ๆ ในอาคารที่อยู่ภายในท่าอากาศยานย่อมต้องถูก

ปิดไปด้วย และเมื่อเป็นเช่นนี้ก็ย่อมไม่มีผู้ใดโดยสารถมาใช้บริการที่ห้องรับรองพิเศษ ณ ท่าอากาศยานดังกล่าว เมื่อการปฏิบัติการชำระหนี้ของผู้รับจ้างตามสัญญาจ้างเหมาคือการจัดส่งพนักงานของผู้รับจ้างมาที่ห้องดังกล่าว และพนักงานเหล่านั้นต้องปฏิบัติหน้าที่ภายในห้องนั้นเท่านั้น เช่นนี้ การชำระหนี้ของผู้รับจ้างในกรณีนี้จึงไม่อาจเกิดขึ้นได้อย่างแน่แท้ แม้ว่าการชำระหนี้ค่าสินจ้างในฝ่ายผู้ว่าจ้างจะยังอาจสามารถทำได้ก็ตาม ดังนั้น วัตถุประสงค์หนึ่งในการชำระหนี้ที่ผู้รับจ้างจะต้องกระทำให้แก่ผู้ว่าจ้าง (ซึ่งในกรณีนี้ผู้รับจ้างคือลูกหนี้) จึงตกเป็นพ้นวิสัยตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 372 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า "...ถ้าการชำระหนี้ตกเป็นพ้นวิสัยเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะโทษฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ไม่ได้ไซ้ ท่านว่า ลูกหนี้หามีสิทธิจะรับชำระหนี้ตอบแทนไม่" ผู้รับจ้างซึ่งเป็นเจ้าหนี้ในส่วนของสินจ้างที่จะได้รับจากผู้ว่าจ้างจึงไม่มีสิทธิขอรับชำระหนี้สินจ้างที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาระหว่างวันที่ 29 มีนาคม 2563 ถึงวันที่ 15 มิถุนายน 2563 รวม 4 งวด เป็นเงิน 990,089.70 บาท ได้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/27 วรรคหนึ่ง ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยในผล ฎีกาของเจ้าหนี้ ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

สอนชัย สิริอารียกุล · วิเชียร ดิเรกอุดมศักดิ์ · ทวีศักดิ์ อุณนาทรรัตนกุล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/3566/2567>